PROF. DR. SEBİHA KABLAY

ÇALIŞMA İLİŞKİLERİ PERSPEKTİFİNDEN İŞÇİ SAĞLIĞI

ÇALIŞMA İLİŞKİLERİNDE İŞÇİ SAĞLIĞI

- **Çalışma ilişkileri alanında yaşanan pek çok sorun var.**
  - **İş kazası sayılarının yüksek oluşu.**
  - **Çocuk işçiliği.**
  - **Düşük ücret ve gelir, gelir bölüşümünde adaletsizlik.**
  - **İşsizlik oranlarının yüksek oluşu.**
  - **Güvencesiz ve esnek çalışma biçimlerinin yaygınlığı ve değişen çalışma ilişkileri.**
  - **Çalışma ilişkileri zemininin çalışanlar açısından kaygan, güvencesiz, esnek, tehlikeli oluşu.**

SORULAR

- İşçi sağlığı ve iş güvenliği nedir, önemli midir?
- İşçi sağlığı ve iş güvenliğinde temel sorumlu kimdir?
- İşçi sağlığı ve iş güvenliğinde maliyet fazla mıdır? Bu maliyeti kim karşılamalı?
- Ülkemizde işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından durum nedir?
- İşçi sağlığı ve güvenliği sadece iş kazası ve meslek hastalıkları ile mi ilgilenir?
- Sadece yetişkinler mi iş kazasına uğrar?
- İşin sağlığa zarar vermemesi nasıl sağlanabilir?

TÜRKİYE'DE DURUM-2025

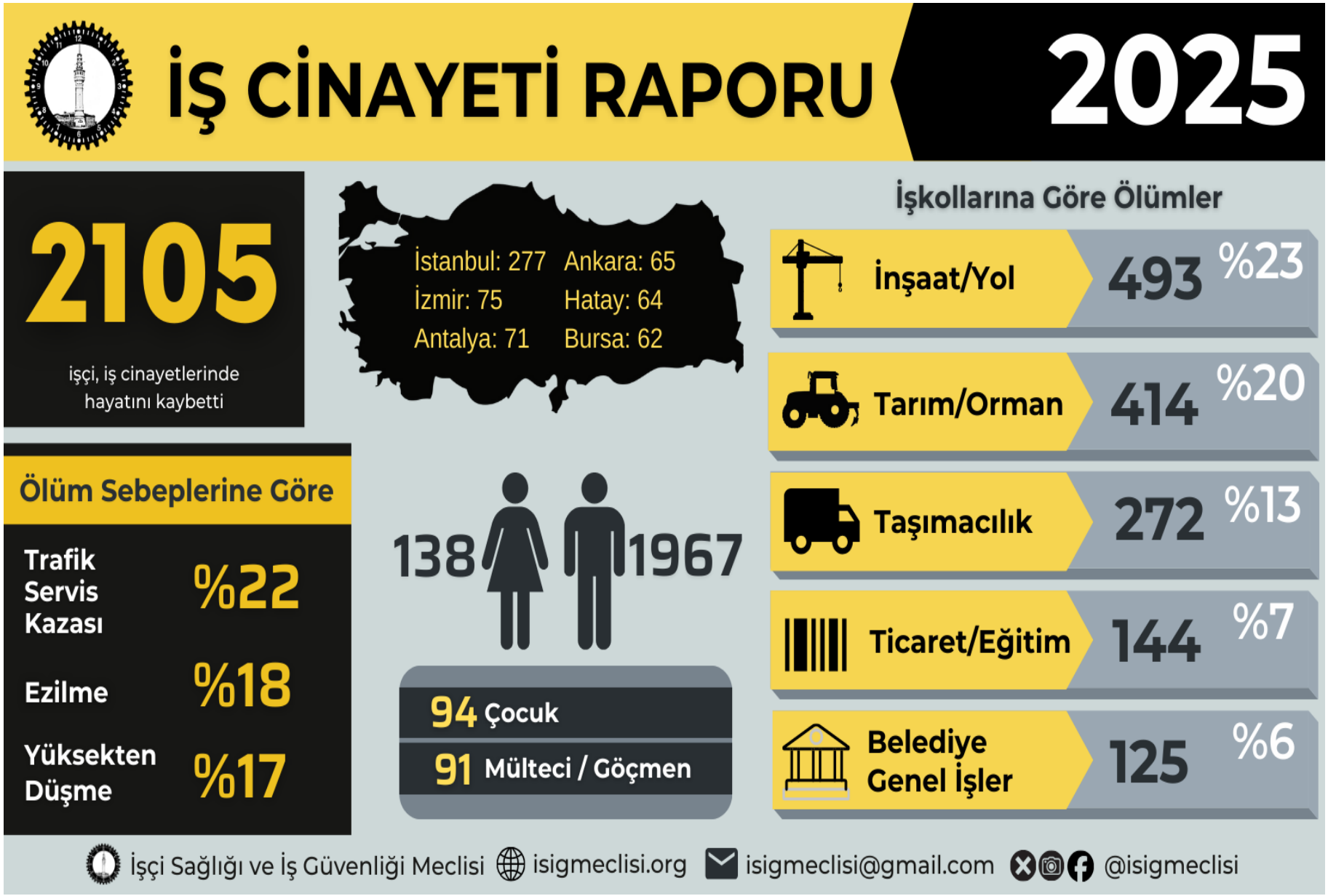

TÜRKİYE'DE DURUM-SGK-2024

- 4a kapsamındakiler
  - İK geçirenler: 556.930 (E), 176.716 (K), 733.646 (T)
  - MH'ye tutunanlar: 662 (E), 226 (K), 888 (T)
  - İK-Ölen: 1843 (E), 54 (K), **1897 (T)**
  - **(İSİG Meclisi: 1791 (E), 106 (K), 1897 (T))**
  - MH-Ölen: 3 (E), 0 (K), 3 (T)
- 4b kapsamındakiler
  - İK geçirenler: 299 (E), 11 (K), 310 (T)
  - MH'ye tutunanlar: 0 (E), 0 (K), 0 (T)
  - İK-Ölen: 8 (E), 0 (K), 8 (T)
  - MH-Ölen: 0 (E), 0 (K), 0 (T)

ÇOCUKLARDA DURUM

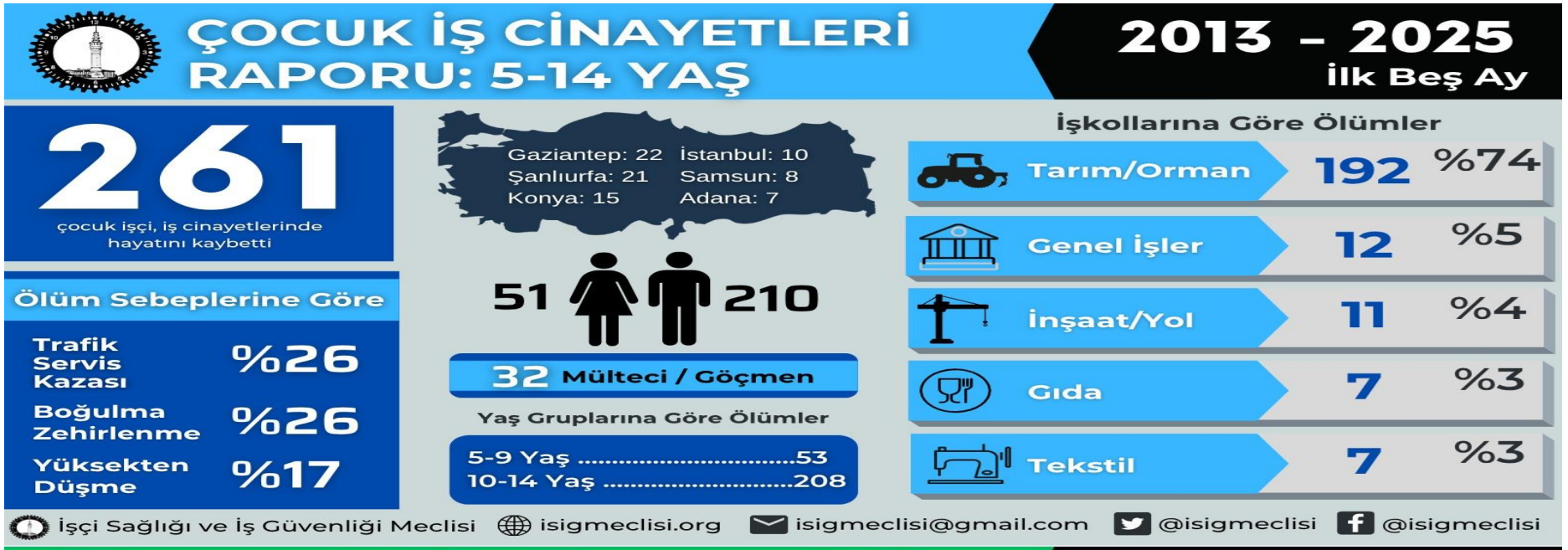

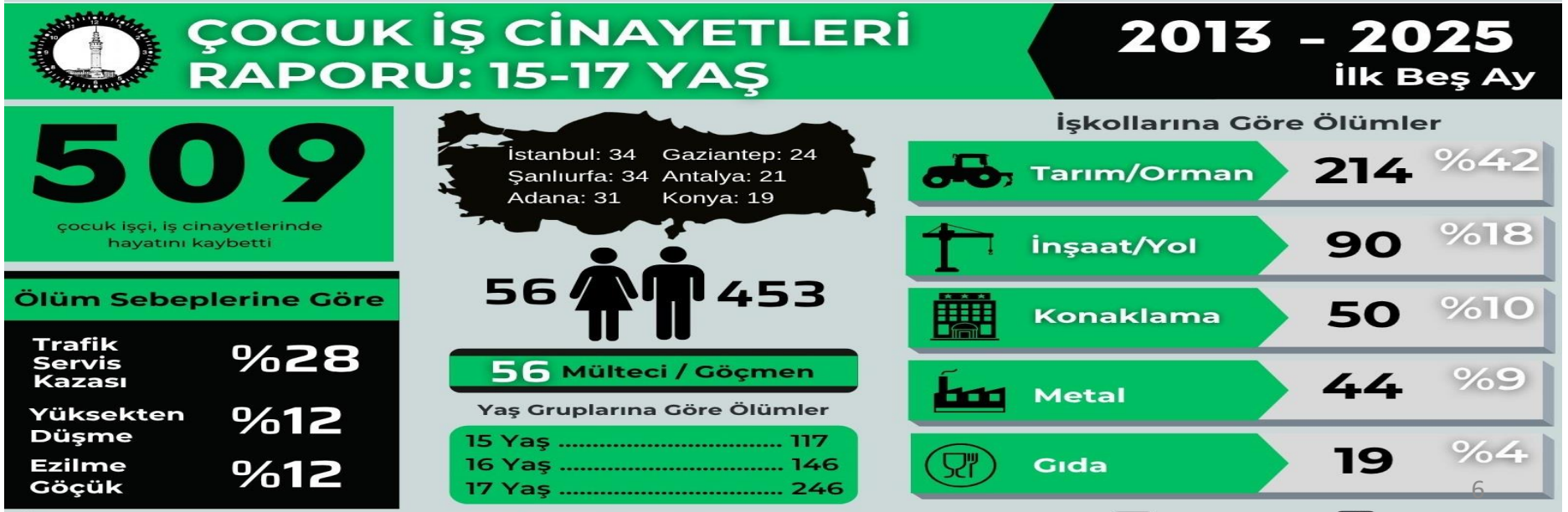

İŞÇİ SAĞLIĞINDA SORUNLAR

- İSİG sadece **teknik bir konu** gibi düşünülüyor.
- Sorun sadece **düzenlemelerle** çözülebilir gibi düşünülüyor.
- Bağımsız bir **denetim** sistemi yerine **piyasa** ilişkilerinin hakim olduğu bir denetim sistemi var.
- Değişen iş, işveren-çalıştıran ilişkileri, çalışma mekânı, yeni işler, yeni risk faktörleri, artan rekabet. **Sürekli değişen** bir alan.
- **Güvenlik kültürünün** olmaması.
- **Sonuca ve tazmine** odaklı bir yaklaşım.
- **Önleme, işi yeniden düzenleme** konusunda sıkıntı.

İŞÇİ SAĞLIĞI TEKNİK BİR KONU MU?

- İSİG sadece **teknik bir konu değil.**
- İSİG pek çok bilim alanının kesişim yerinde multidisipliner bir konu.
  - Çalışma Ekonomisi-Sosyal Politika
  - Tıp
  - Mühendislik
  - Hukuk
  - Sosyoloji
  - Psikoloji
  - ……..

İŞYERLERİNDE RİSK YARATAN FAKTÖRLER

- Bir işyerinde yapılan işler,
- Yürütülen operasyon, organizasyon ve çeşitli süreçler,
- Kullanılan maddeler, makine ve donanım,
- İşyeri veya çevresinde bulunan kişiler,
- Çevre koşulları,
- Çeşitli unsurların birbirleri ile etkileşmesi,
- Çalışanların psikolojisinden kaynaklanan unsurlar.
- **İŞÇİ SAĞLIĞI KONUSUNDA YOL ALABİLMEK İÇİN SONUCA DEĞİL TÜM BU KONULARA DA ODAKLANMAK GEREKLİ**.

İŞÇİ SAĞLIĞI KİMİN İÇİN ÖNEMLİ?

- **İşçi Açısından Önemi:** İKMH'den en çok etkilenen işçidir. Yaralanmalara, ölüme yol açabilmekte, kimi zaman İŞÇİ hayatını ya da işgücünün tamamını veya bir bölümünü kaybedebilmektedir.
  - İşgücü kaybı=gelir kaybı + gider artışı

- **İşveren Açısından Önemi:** İş akışını etkileyerek üretimin temposunun düşmesine, üretim ve verimlilikte düşmelere neden olmaktadır. İSİG'NİN SAĞLANMAMASI MALİYET UNSURUDUR.

İŞÇİ SAĞLIĞI KONUSUNDAKİ TEMEL İLKELER

- Öncelikli insandır. Üretim 2. plandadır. İş sağlığı değil işçi sağlığı.
- Temel görev koruyucu hizmetlerdir.
- İş ile onun sağlık yönü birbirinden ayrılamaz.
- Yaşama ve çalışma koşulları birbirinden ayrılamaz.
- Yalnızca işçinin sağlığının korunması değil, geliştirilmesi de amaçlanır.
- İSİG her işteki her çalışanın sağlığı ile ilgilidir.
- İSİG yalnızca İKMH'den oluşmaz.
- İKMH önlenebilir niteliktedir. Varsa önlemler alınmamıştır.
- İSİG bir ekip hizmetidir. İSİG çok bilimli bir konudur. İşçi sağlığı hizmetlerinde kurumlar arası işbirliği zorunludur.
- İşçilerin sağlığını korumak ve geliştirmek işverenin yükümlülüğüdür. Çalışanların da sahiplenmesi gerekir.
- Değişen çalışma alanını takip etmek gerekir.

İŞÇİ SAĞLIĞINDA NELER YAPILABİLİR?

- Her işte risk değerlendirme.
- İşe uygun çalışma ortamı yaratılması ve bunun talep edilmesi.
- İş uygun çalışan seçme.
- İnandırma-özendirme-güvenlik kültürü. İş güvenliği disiplininin sağlanması.
- Ekibin ve disiplinlerin aynı amaç için birlikte çalışması.
- İş kazası konusunda karnesi kötü olan işverenlerin işveren sıfatı kazanmasının engellenmesi, uzun süre takip edilmesi.

İŞÇİ SAĞLIĞINDA NELER YAPILABİLİR?

- Hizmet içi eğitimler.
- Önleyici hizmetlere öncelik.
- Denetimin piyasa ilişkilerinden arındırılması.
- Çoklu yapıda bir İSİG Modeli.
- Değişen iş ve çalışma koşullarının araştırılıp çözüm üüretilmesi.
- Mevzuattaki her yolun kullanılması.
  - Çalışan temsilcileri
  - Gerektiğinde işin durdurulabilmesi
  - Toplu iş sözleşmelerinde düzenleme
  - Çerçeve sözleşmelerle işkolu düzeyinde düzenleme

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER